

Latweeschu Awises.

51. gaddagahjums.

No. 7.

Treschdeenâ, 16. (28.) Februar.

1872.

Redaktera adreffe: Pastor Sakranowicz Lutringen, pr. Frauenburg, Kurland.

Latw. awises lohpâ ar to peelikkumu „basnizas un skoblas sinnas“ us 1872. gaddu, preeksch wisseem teem, kas sawas eksemplarus **Zelgawâ** liks fanemt, maksahs til pat kâ lihds schim 1 rubl. f. Bet preeksch wisseem, kam awischu nummuri **par pasti** japefuhtha, maksahs **1 rubli 50 kap.**

Muhfu **Awischu nams** irr **Zelgawâ** Besthorn lunga (Reyhera) leelâ grahamtu bohde pee tirgus platscha, fur wissas apstelleschanas un peefuhthichanas taps peenemtâs; **Rihgâ** warr apstelleht Dan. Minus k. Kantori, teatera un wehwera eelas stuhri, tapat arri M. Busch lunga grahamtu bohde.

Nahditajs: Wisjaunafahs sinnas. Daschadas sinnas. Labbas dshwes mellestajeem. Zantafchanas un atbildas. Burtu miibla. Pateiziba un siana Dshschkeram. Abildas. Naudas tirgus. Labbas un preeksch tirgus. Sluddnafchanas.

Wisjaunafahs sinnas.

Rohmas pahwestis atkal dohma wissus kattolu bislapus no jauna us konziliju safault. Schi konzilija nebuhtu wis usluhtojama ka kahda pawissam jauna, bet schai til buhs vabeigt, so ta, kas pahwestu 1870 Juli m. issluddinaja par nemaldigu, toreis fahluß spreest. Konzilija netaps wis Rohmâ wairs turreta, bet laitam Trient pilsebrâ, fur jau 16. gadfinteni konzilija tappa noturreta. Pahwestis pats palikschohht Rohmâ un konzilijai wiana weeta buhschohht par waddoni legats (pahwesta fuhthits).

Berlin 24. (12.) Febr. Ugahjuschi wesselu bandu, kas nodohmajuschi firsu Bismarcku nonahweht. Schahs bandas beedreem polizeja stipri melle pakkal kâ telegrafs siana un Posenê arri nehmuß frattihht kahdâ augsta lottoku basnizas-lunga nammâ wehz papibreem mellestama, kas skaidrakas sinnas par to bandu dohtu. Daudsina ka tahda krattischana ne-effohht wis weltiga bijuschi.

Berlinskâ 22. (10.) Febr. Waldibas komissija arween wehl darbojabs ar pehrnaju Parisê dumpineeku noteefaschanu. Tâ wehl schorihht 3 dumpineeki tappa ar nahwi schahpeti, 2 zitti us wissu muhschu zeetumâ likti. Schee 5 bija wainigi pee generaku Lecomte un Thomas nonahwe-schanas. R. S—z.

Pehterburga. Wald. sian. nefs schihß pateefigas sinnas par to notikkumu, kas muhsu Kungam un Keisaram 4. Janwar us jatts gaddijees: To deenu bij lahdschu jatts un weens lahjis nahza no meischa beesuma ahra us schahweju liniju. Geraudshis Keisari winsch ar johni strehja wirsû, tã ka Keisara majestete til 2 schahweenus weenu pakkal ohtra dabuja isschaut. Birmais trahpija lahzi kreisaja plezzâ un lohde isgahja zauri un stary 8. un 9. ribbas isschrehta ahra. Wan lahjis tuhda palkritta, bet zehlahs wehl stahwu un lehza us preekschu. Keisaram nebij wair laika tert pehz ohtras slints un winsch pakahpabs johli atpakkal. Tai paschâ azzumirkli pikeeris Nikonow palehkdams us preekschu usduhra lahzi krehthis us famu jattschkehpu. Tai paschâ briedi krita wehl schahweens no appalksch gehgermeistera

Iwanow, kas Keisaram pa labbai rohtai stahweja un schaldija lahdscha galwu druppâs. Duhreens un schahweens nahza tihri reisâ un lahjis sagahsahs pee Keisara kahjahm.

— Pehz leelfirsta Wladimira wehleschanahs skohlu ministeris scho seemu bij isgahdajis, ka no aprinku skohlu un gimnastju skoblas behrneem bij wissadi rohtu zeikinumi isschaditi skunsh akademijas nammâ, fur laudis tohs warreja apluhz toht un redseht, kâ arri ar scho preeksch dshwes tohti deerigu skoblas mahzibas gabalu behrni publeschsches. Tee labbafee rohtu shmejami tappa aplohneti. Arri tee skohlmestieri, stary teem arri weens no Rihgas, Carl k., kas wislabbalahs prohwes no saweem skoblas behrneem bij ischadituschchi, tappa ministera lungam preeksch pagohdnafchanas preekschâ likti. Jazerre, ka zaur to, ka paschi wissungstee lungi arri scho leem fahst stipri azu wehra nemt, schihß shmeschanas mahzibas jo freeini jels pa wissam skohlahm, arri pa wissam muhsu pagastu skohlahm, so ta irr leela leeta, kad behrneem skohla rohta tohp manniga darrita preeksch wissadahm usshmeschanahm, kas muhschâ deewsgan beeschi nah preekschâ. Zil sinnam wehl til retrâs pagastu skohlas arri schi mahziba tohp dohta.

Rihgas bankeeru fungi Miram un Smolian irr to nakti no 4. us 5. Febr. stipri apjagt. Sagli irr tam bankas waktneekam uskrittuschchi, aishahjuschi mutti un tad pagrabbd eesweeduschchi; paschi tad uslaususchchi to naudas kambari un issagguschchi 117 tuhst. rublu nauda un naudas papibrâs. To leelo naudas stappi nau dabujuschchi uslaufi, muhschohht bijuschchi paschi tã tabs atsehgas sagrohtuschchi, ka pehz irr ar usseetahm atsehgham nau warrejuschi atsehgt. S.

Daschadas sinnas.

No eelschjemmehm.

Pasta waldiba ar scho jaunu gaddu irr eeweddufi ihpaschas masas lappinas ($\frac{1}{16}$ no bohgena), kurras us pastu warr dabuht pirkt. Us schihß lappas weenu puffi uskalkta, pee kam to lai nokuhtha, us ohtras pusses sawas sinnas waj dohmas. Tahdas lappinas aishchichana til 5 kap. maksa (fur pilsehtu pasta erikke — til 3 kap.). Kad nu dauds tahdu grahamtu eet, fur nau nekahdi no-flehpumi, tad saprohtam gan, kâ tas nahjis, ka pirma

lappinu druffa jau pawiffam isnemta pirmâ mehnesi un pasta waldiba leefoht jaunas atfal druffaht.

Rihga. Das pat's professeera L. Mahlers, kas tã sinnojahn, ar waldibas atwehleschanu buhwes Pehterburgã fawu uhdens namina, fur wiffadas uhdens raddibas warrehs dabuht isluhkotees, gribb arri Rihgã tahdu pat leetu cetãfihht. Pehz 4 gaddem waijaga wiffam gatawam buht. Waldiba irr atwehlejus 20 gaddus, fur rãs Mahlers warr bes tulles weft no sweschahm semmehm schurp wiffas pee namma eeriktes waijadfigahs leetas.

Par Wahrmes draudses mahzitaju irr iswehlehts G. v. Lughau, lihdschinnigais Ceel-Nuzes draudses palihga mahzitajs.

Tebrpattã 29. un 30. Juni taps lohpu israhdischana noturreta, un taps arri wiffadas semlohpibas eeriktes preeksch isflattischanahs isstahditas. Naudas aplohneschanas tiks dohtas tik par paschu Widsemneeku lohpeem. Beemeldeschanai janoteek lihds 31. Mai Tebrpattã.

Pehterburgas pilsehts no fawas pusses taisahs ar leelu gohdibu swinneht 30. Mai Keisara Pehtera 200to dsimfchanas deenu; gribb likt peeminnaas grahmataas farakstihht, kahdas 30 skohlas zeit un wiffas tabs weetas, kas peeminnaai eewehrojamaas ar wiffadahm buhwehm puschfoht.

— Preeksch tabs leetas, fur gribb lihdschinnigahs galwas naudas weeta eewest zittadu nodohschanu rehkinumu, finansminister lungs irr isdewis grahmatinu, fur deht gaischaka pahrskatta irr 30 gubernu spreedumi un padohmi schinni leeta falitti kohpã. 28 no schihm gubernahm eet stipri pa kam, ka neweenai paschai kahrtai nebuhs palikt atswabbinatai no walsts nodohschanahm. Tabs lihdschinnigahs maffataju kahrtas effoht jau taggãd tik lohti apgruhtinataas, ka tã paleefoht jabihstahs, ka paliks arween parahdã. 8 no Kreemu semstibahm irr eesuh-tijuschas dsilli isstrahdatus rakstus, ka scho leetu warretu zittadi nogrunteht, ka nebuhtu weeneem par imaggu un ohtreem par weeglu. Wissõs schinnis rakstõs arri tas tohp peeminnehts, ka lohti teizama leeta buhtu, kad tee wolofsti un pagasti buhtu tã nolikti, ka wiffi kas tur dsihwo kriht appaksch weenas waldibas un ne wis tik tee ween no semneeku kahrtas. Tã tad nu redsams ka schi leeta nau nebuht pee mallas likta, bet tohp melkehts un gudrohts, ka warr to ihsti derrigo zellu useet.

Kreemu awise „Jaunais laiks“ falkahs dsirdejusi, ka no generalschtahba pusses tohpohht sinnas sakrãhtas par to, zif tahdu saldatu no Baltijas gubernahm, kas no Kreemu pareisitizigas tizzibas un proht lassihht un rakstihht, kas siun waj tee newarretoht, us bikteehm waj pawiffam atlaisti, palikt par skohlmeistereem kauschu skohlãs.

Par saldatu eekohrteleschanu. Lihds schim nau nezil kasarmu, tabs tohp no pilsehteem un sohdschahm us-turretas. Ceelais pulks saldatu stahw pa mahjahm; tur ruhme, siltums, uhdens un falini par wolti jadohd. Sal-dati isklichdinati buhdami newarr kohpã fawus ehdenus turreht un nahf tã stipri par nasu teem kohrtelu dewejeem.

Preeksch jahjejeem wehl ihpaschi statti ja-eeruhme. Tur-klãht saldati mij beeschi fawus kohrtelus un kohrtelu de-wejeem nenahkãhs wis weegli ar katru no jauna awrast. Pehz likkuma gan katram nammaturretajam walsti irr dal-liba janemm pee schihs nastas, bet isnahf tã, ka daschi to nese, daschi paleek pawiffam swabbadi. Bet kad nu armija deen wiffai walsti, tad arri wiffai walsti par to jagahda; kasarmu buhweschana nepeefriht wis tik weenam un ohtreem pagastam, bet walsts kassei. Bet kad nu arri preeksch wiffaem newarr tuhliht kasarmes fabuhweht nei gaidiht, bet tik preeksch daschahm nodakahm un saldatu pulkeem buhs arweenu wehl kohrteli pa mahjahm ja-eerah-da, tad tomehr tas buhtu pa kahrtai, ka katram kohrtela dewejam par wiinna ruhmi un zittahm isdohschanahm taptu pilniga naudas atlihdsinaschana dohta. Un fur to naudu lai nemm? To waijadsetu pehz weenlihdsiga aprehkinuma falassihht pa walsti no wiffaem nammaturretajaim, tã ka schi nasta nespeesch neweenu pahrafi, bet wiffus weenlihds. Tã ta eekohrteleschana nebuhtu tik nasta ween, bet atmetu arri eenahlschannu. Siinams buhs gau gubernas, kas nomakku buhdamas gandrihs nekãd nedabuhu saldatus kohrtelos, bet turpat arri laudihm atstattu effoht no wiffaem andeles zelleem arri gadda eenahlschanaas irr dauds mahjãkas kã zitteem. Tur nu waijadsetu pehz katras pusses spehka tabs nodohschanas islikt, bet tomehr us to luh-foht, ka schi nasta tohp lihdsigi stary wiffaem nesa, ka tee, kam nau jadohd kohrtelis, dohd no fawas naudas atlihdsinaschannu teem ohtreem. (Masf. aw.)

Masfawã 26. Janwar nahwẽ aismidstis walsterãhtes lohjeklis, walstsekreteeris Mitutin 54 gaddu wezzumã. Wiina wahrdõs stahwehs stiprã peeminã, fur par pehdi-go laiku jaunahm walstseeriktehm taps runnahts. 17 gad-du wezs wiasch jau eestahja walstse deenestã, bet wiina ihstais darba laiks appaksch Keisara Aleksandera II. Wiasch irr dallibu nehmis pee walstis finanzu nogrunte-schanaas, pee dsimubuschanaas nozelschanaas Kreemu semmẽ, pee semstibas eeriktehm, pee wiffahm tahm jaunahm eewe-schannahm Pohlu semmẽ. Daschus gaddus atpakkãt wiasch zaur schlakku saudeja fawu wesselibu un no ka laika wãres nedabuja atspirt un tahlali fawam Keisarim kalpoht.

S.

No ahssemmehm.

Berline. Ta leeta, par kuru zaur wiffu Pruhschu semmi taggad nemmahs runnaht, irr tas jaunais skohlas usfraudsiibas likkums, ka waldiba senatam preekschã likkusi un kas, lai gan ar daschadu prettoschanohs, tomehr fe-nata ohtã nodakã tappa peenemte. Taggad nu wehl ja-nogaida, waj senata pirmã nodakã (Herrenhaus) arri to peenems, tad eestahs likkumu spehka. Wiffi schi likkuma prettineeki turr nu wehl zerribas, ka tur warbuht scho lik-kumu nepeenemschoht un tapehz no dauds puffedim tohp luhgschanaas grahmataas, no dauds tuhltoscheem paraksti-tas, tur eesuhittas par lezibu, ka daudsceem tas lohti pretti, kad skohlas buhschannu raifa wãkã no basnijas un seen pee walstis waldibas. Schi atfal gribb few apdroh-schinatees, ka netaptu us preekschu, kã dauds weetahm no-tizzis, no dascheem kattofu preestereem tahdõs gars jau

behrnös ee-audfnahts, kas pret waldibu dsemde pretto-
fchonohs.

— Wezzais Keisars no fa-aufstefchanahs tahds fa-
flimmis un daschas deenas jau pee istabas ween turrabs.
Taggad eimohr jau drufzin labbaki, bet dakteri wehl ne-
attauj, no istabas iset. Iir jau sipri goddös un tur
faltams jo ahtri ferrabs flabt.

No **Franzijas** israhda fianas, ka brihwaldibai ne-
mai negribb üdohtes gohdä kabpt un redseht prettaefkus
dift m. Get pamastim, bet tefscham us to puffi, ka at-
kal weens waldineeks semmei warretu buht. Napoleona
partijs strahda ar wiffu spehlu pa sawam lungam, tai
ir ideweess, ka fennakais Napoleona ministers Rouber
ir preefsch Korsikas fallas eewehlehts par runnas lungu
tautas fapulzë; tur nu winsch warrehs, kã zerre, sipri
aireht us sawu kraftmalli. Tapat arri dñid, ka daschi
wifneeki ir tapehz no armijas istumti, ka mettahs par
dauds pa Napoleonam. Dif nelaimi, ka wezzais Keisars
Englante ar katru deenu paleef nefpehzigabts. Eibds
schim bij ar azzim fanibzias, bet nu Keisarene, dakterus
apwarzodama, dñrdejusi, ka wiffi meefas spehki eimohr
sipri us beigahm. Tapohz tad wiffi Keisara draugi tag-
gad nezil wares nerunna no wezza Napoleona, bet nu zeff
sawu karrogu tif pa winna dehlinam, nosauz to jau par
Napoleonu to zettorto.

Franzijas finansministerim, kas pehz sawa amato wehl
arweenu irr leels fabriku lungs zeffahs dauds prettineeki
un zeff to neslawi, ka winsch sawu ministera amatu tif
prohtohr us to walfah, tahdus liffumus doht, kas win-
na pascha fabriken atnefs labbas eenahfschanaas. Strin-
nis deenas ministeris dabujis neparastitu grahmatu, kurrã
weens kã faukdamees wezs draugs winnu pasemmigi luhds,
lai atfabpotees waj no bohmwillaas wehrepeja waj mini-
stera amato, bet abbus woldiht, tas ne-efseht wis smuffi.

— Kohds ustizzams lungs, kas patä nurat Parisë
bijis un redsejis, kahda jau atkal ta dñihwe Parisë eetaifi-
jusees apraksta ar noslummuschu firdi, ka it nemos newar-
roht manniht, ka Franzichi no Deewa paseminati dauds
mas no sawas notillibas fahktu atgreffees. Pa wiffahm
tahm weetakm, kur nesen affins labmas pluhduschas, kur
brahli brahlos kahwahs, tur lezroht un deijohr, fpehle-
joht un leppojohtes ar besdeewibas un neschlihtibas dar-
beem, ka kauns tohs aprakstih. Waj tad nebij wehl
deewagan bahrga rihtste?

Englantei wehl deewagan raifes, ka to fribhdes leetu
ar Amerikaneefchem isweddihß gallã un daudsi bihtstahs,
kad tif ne-izjefkotees leels karsch. Sinnams netrühft riht-
ditaju no abbahm puffedm, bet zaur zaurim falkohr, warr
redieht ka neweena no abbahm puffedm ne buht neqribb us
kareu dohmah un latea labwraht redsetu, ka meerã illihktu.
Bet Englantei tahs naudinã schehl un Amerikaneefchi
atkal dohma, ka pehz pateefibas warr labbu atlibdina-
fchanu gaidiht par to flabdi, kas zaur Englantes wainu
karra laika teem notiffa. Tai beidsamã kontraktë irr faz-
zihß, ka kad Englante draudfigu prahtu rahdihß, tad
Amerika ar to wepraffifchanu nu dohsees meerã. Pirma nu
fakfahs draudfigu prahtu rahdijusi, ka irr padewusees is-

schliheju teefai, Amerika atkal tif tad to draudfigu prahtu
grihb redieht, kad Englante wiffu aismakfa. Bet Eng-
lante irr arri wehijusi, ka dabuhn sawu maffu pakra-
tih, jo rettä karra laika winna turrabs ne pa weenam ne-
eedama, bet atwehl saweem kaufmanneem ar karra leetahm
andeheht, jo tas atnefs dauds naudinã.

No **Indijas** atfrehja ta sinna, ka turrenes wihze-
fehniensch Lord Mayo, kas Englantes wahrda, fcho semmi
walda, nuwat kahdu zeetumu apmellejoht irr no weena zee-
tumneka ar duntfcha duhreenu muggurã nolauts. Slep-
kawa tifka tuhdat fagrabhts un imellefchana israhdijusi,
ka fchis nedarbs nau wis ne no kahda leelaka pulka bijis
nogudrohts, bet irr tif no fchi weena pascha, kas pret
wihzefehniinu bij dufmas falaffijie, padarrihts. Slep-
kawa irr jau pakahhts.

Spanijas fehniensch waldifchana nahfahs arween grub-
taka, jo prettineeki no brihwaldibas partijas tohy ar-
ween drohtfchaki un usweddina zittus, lai labbahr tif no-
krattoht tahdu waldibu, kas neattaujoht to zerretu brih-
wibu wiswiffidãas leetãas. Galwas pilfhehta eelãs pee nam-
meem peffiti irr atrakfi rakfi, kur fehniensch ar ihfem
wahrdeem tohy tas padohms dohts, lai eepakfa sawas
mantas un bronz atraklat us sawu Italiu, ja negrihb
pedfihwoht tahdu pat gallã kã zittureis Keisars Maksimi-
lians, kas Meksikã tappa nolectahß. Tahdi wahrdi ne-
flann wis patihfami.

Rumenija dauds weetãas laudis pret schidneem wis-
fadus warras darbus irr isdarrijufchi; no woldibas puffed
tohy sipri taagad usweddejeem paklat mellehte. Leeta
taps jo zeetã ismellefchana nemta, jo paschi fwefchee kon-
sulfi redsedami to netoifnibu irr eefuhrijufchi waldibai rak-
ftu, kurrã wepraffa drohtfchibu arri preefsch schidneem.

Japanes Keisara waldiba, kas wiffadi rutpejaha sa-
wu walfti un laudis goifmã weft un beidsamã laika ar
dauds walfihm zaur foweeem fuhfiteem irr grihbjeusi e drau-
dletees, irr taggad us Nu-Jorku nosuhrijufchi labbu pulzinu
angftu lungu, lai arri ar Amerikaneefcheem nahktu leelakã
draudfihã. Eibds ar fcheem lungeem irr arri nosuhittas
6 prinzeffes, kas lai Amerikas ffohlãs set. Tahm effoht
attestates libds, ka winnas tahs wiffufkãistakahs irr
wiffã walfti; par fihmi, ka atmett sawus agrakohs eerad-
dumus, wiffas 6 pee Amerikas krafteem nosweeduschos
sawas gihmja apfeggas, kã ka katram brihw winnas re-
dieht. Wifs labbi, bet bes ewangeliuma goifmas tomehr
nekuru nekluhs.

Amerikaneefchi irr leeli ebrmugaili, idarra gan arri
daudi, bet muttehm jau arri nekã nekãifch. Ta weena
Nu-Jorkas awife aprakfta weenu dñeljeffa nelaimi kã: Mums
bij ta laime, ka muhsu redakteeris patë bij tais pohftã
fribtoschds rattös un fchim atkal bij ta laime, ka tif weenu
paschu rohku pahfansa, kã tad warreja ar to ohtru rohku
tur pat us weetas aprakstih, kã wiffa kã nelaimi notif-
kufi. Teiz sawu teifchana!

Deenwiddus Amerika us La plata uppes isg. seemas
fwehiku walfarã irr leela nelaimi notiffufi zaur kahda
damflugga katla fprahgfchanu. Dauds zilweft irr pohftã
aifgabjufchi; fugga kapteine effoht pee wiffas nelaimes

wainihgs, jo gribbedams nofkreet ohtru kuggi effoht fawu lizzis pahrmehru kurrinacht un nelaimes brihdi bijis pirmais, kas isbehdsis un us zitta kugga sinnajis paslehytees un ismuft, ta ka taggad wehl nau rohla dabuhts. Bet arri dasch frds jaukums bijis Jareds; weenam jauneklum bijufchas fawas gaisa lullis lihds, ar kurrahm warrejis wilnds peldeht un fawu dsihwibu isglahbt, bet eeraudsijs weenu flihstoschu freileni fewim blakkam, nopuhsdamees sneedfiss winnai fawu glahbjamo riklu un — patz nogrimmis wilnds.

S.

Sausß peens. Nu-Jork pilsehtä Amerikā irr fabrikis, kas ar to ween darbojajs ihfu peenu schahweht un andelē laist. Remm 112 mahrz. peena, leel klah 28 mahrz. balta zukkura un 1 tehjkarroti obglusklabb. natrona (Kohlen-saur. Natron). Schis eesaldinatais peens tohp pannās leets un zaur damft tahs uhdens dalkas tohp isdshbas. Behz 3 stundahm tohp wifs par beesu tummi, wehl daschas stundas fildohht un maifohht tohp par pulweri, ko tad atwehfina un ar maschini faspeesch; pakka tad tahselēs kā steegetus, apwek ar fwinna papihru un dohd andelē. — Preeksch peena turrefchanas Amerikā, Englantē un zittur irr atrasts, ka tee wislabbaee krauki irr iszinneti spannischi no dselsblekka, tee neturr it nekahdu skahbumu un pee tih-rifchanas tee nau wis berschami, jo zaur to zinni pohsta, bet tik ar karstu uhdenti isskallojami un isslaukami. Kohka span-nischus nespeh; weegli no skahbuma issfargaht. J. L. M.

Rabbakas dsihwes mekletajeem.

Kad Latweefchi ar katur pawaffari pulkeem fawu dsim-teni, Widsemmi jeb Kursemmi atstahdami dohdahs us zit-tahm mallahm few labbaku dsihwi meklehht bes kahdas gruntigas isklaufchanas, waj tas labbums sweschumā arri irr til weegli panahkams, un arri schurp us Zeisku tahdu selta kalnu mekletaju netruhfti atnahkam, tad ne-efmu warrejis ilgati noturretees, par Zeiskas Latweefchu dsih-wes klahfchanas, faweem tauteescheem un wiswairahf labbakas dsihwes mekletajeem sinamu nedarrijis. — Bet wissupirms par atgahdinahchanu teem, kas skaidri nesin-natu no kurra laika Latweefchi Zeiskā pastahw un kā pir-meem atnahzejem scheit no fahkuma klahjajs, arri kahds wahrds jafalka:

Tas bija 1853. un 1854. gaddā, tolait kad Wid-semme fainneekcem no lungeem mahju kontrakti tappa dohti, farunnajajs labba dalka Latweefchu (tikpat fain-neeki kā kalpi) tam „kontraktā“ juhgam isbehgt un fewim zittur labbaku dsihwi meklehht. Bet us kurreen tad gan eef un lue ta janna labbaka dsihwe buhs? jautajajs zits no zitta. — Dabujuschi sinnaht, ka deenwiddus Kreewijā, ap Afowas- un Mello juhrahm semme pawiliam un aplam lehta, — farunnajajs kontraktā eenaidneeki, fametta zella naudu, ismekleja wihru no fawa widdus un nosubtijā to, to semmi isluhfoht. Isluhks atpalkal pahreiojis uisla-weja to semmi par ittin labbu, to widdu par jauku, par tahdu weetu ka jau labbakas pawiffam wairs nelur ne-warroht buht, un laudis zaur to jo wairahf us proh

eschanu fatrazzinaja, tā ka weena pagasta eefsihwotaji Widsemme, Zehfu kreise, leelaka dalka par proh m gabje-jeem palikka. Te par nelaimi, jeb labbaki teikt laimi gad-dijajs zettam leels schkehrfiss preekschā. — Krohna liffums, jo tas ne-attahwa leelakai dalkai reise fawu pagastu at-staht. Nu zits nekās nebij eefahkams, kā jalohse, jo zit-tadi nemeers leels warreja iszeltees. — Kurteem eijama lohse tikka, tee bij tohti preezigi, bet palizzeji daschi fawu nelaimofchanu ar affarahm noschehoja.

Wisgabjeji isrihkojuschees usnehma fawu garru zeku tepat no 2000 werstehm ar lihgfmu prahtu un pehz wai-rahf mehneschu reisofchanas pehdigi fahneedsa fawu mehrki „Zeisku“, kur tolait patlabban jaunās pilsehts gruntejajs.

Latweefcheem fawā jaunā, kā bij zerrejuschī labbakā dsihwes weetā noklumufcheem wispirma ruhpeschana bij par mahjahm, kur warretu waffarā no karsti spihdedamas faules ar leetu un seemā no aukstuma ar sneega putteneem patwehrumu atrast. — No gattawahm mahjahm, kā Wid-semme bij atstahjuschi nebij ne dohmas.

Preeksch usbuhweschanas atkal eefpehchanas truhka. Almeni pawiffam nebij dabujami un lohki, kas arr no zit-tahm puffedm bij peenahkuschi, bij dahrgi. No mescheem scheit wairahf fintu werstu krusam schkehrsam staigadams ne pahtagas kaktu newarreja un newarr atrast. Galwas lausfichana nu bij deewsgan un jau pa puffei warreja manniht: ka nau wis nekahds labbums gaidams?

Daschi ustaisija teltis wirs semmes, bet zitti eeralka fewim semme bedres, uslikka ko katriš spehja par juntu, lai leetus netezzetu us galwas, un tā ne ilgā laika wisseem mahjas bij gattawas.

Kahdu laizimu ar fawu jaunmohdes dsihwi apraddu-scheem usnahja atkal it nemannoht jaunās breefmigakas ruhpes. Daudseem wezs Widsemmes krahjums farah-wahs un maises truhkums jo deenas wairahf tuwojajs. Walloda (Kreewu) bij nesaprohtama, zaur kam arri ne-kahdā darbā eestahtees newarreja, paschi arr nesinnaja kur eef, ko darriht un kā fawam truhkumam, kas pilnā speh-kā wirsū mahjajs, pretti atturretees. Kurteem wehl wezs krahjums bij, tee tesreja to, bet fawam tuwalam, kurfch pa dalkai baddu zeeta un fawu pahrittku zaur ubo-gofchanu famelleja, palihdsibu sneegt nedrihfksteja, bihdamees lai pascham arri tahdā paschā nelaimē nebuhtu ja-eecriht. Spehjneeki farunnajajs, zitti isrentesja semmi, kurra 30 kap. fudr. deffetihne (trihš puhraweetas) bij da-bujama un eefehja kweefchus, bet daschi apskattijuschees, ka nekās labs nau gaidams dewahs bes kahdas kawefcha-nas atrakkal; bet tee, kam wairs nekās nebij salihka zitti par kalpeem un zitti no ubagoschanas pahritka.

Kweefchi, lai gan ne ihsti teizami issrahdatā semme fehti, rahdija bagatus augus isdoht un daschu tohti apbehdinatu firdi eepreezinaja. Te atkal it negaidohht us-brukka fiffenu bars kā flasda walgs un pahrwehrtija falkus lauzimus azzihm redsoht par melnu semmi. Nu bij atkal nelaimes deewsgan un issfamiffschana falka Latweefchu frdis mohziht. Behrnini brehza pehz maises, wezakeem to dsirdohht firdis waj puschu plihsa, nesinnaja ko fahkt,

kur palihdsibu atrast. Zittà weetà bij redsams flimneefs, kurfch pa puffei no badda, no ne-erasta gaisa un fahlaina ubdena fahidsis, sawà bedrè us ziffahm mehjadamees leelas mohlas zeeta. Te atkal usnahza karsch; jo Franzis, Turks un Englandsdeets bij celausufchees Afomas jubrà un braufaja apfahrt ar sawahm karra laiwahm plinderedami un pohstidami, kas til preefschà gaddijahs. Tee paschi plehfonas arri nobrauzg pee Zeiskas un draudeja to ar saweem dischgabbaleem par peluu laudsi pahwehrtiht. Breefmas bij leelas. Karsch, lai gan breefmihgs rahdijahs, pastahweja til masu laizinu; jo Kreewi eenaidneefem pretti nebij, tikkai lahdi 300 donski kasahki, kurri pretti-neefus no jubras ne-islaida.

Pehz karra laika mitta katris atkal meerihgs sawà buhdinà. Nau eespehjamè wiffus gruhtumus ko Latweefchi fahlmà pahzeeta ihfumà aprakstiht, jo isnahktu beesa grahamata, tamdeht lai peeteel; bet lukofim kà Latweefchi taggad dshwo.

Latweefchi, lai gan par Zeiskas birgereem peeraktijufchees, tomehr nedshwo wiffi Zeiskà, bet steppès semmi strahdadami. Tiklai tschetras familijas irr fewim pilsehta mahjas ustaisijufchi un pa dalkai ar andeli, ar amateem un arri semmi strahda. Zitti Latweefchi irr iskaihsijufchees wairahl dalkàs: pa donskai steppem, kahdas 60 weriti un tschornomorijas steppem kahdas 25 weriti no Zeiskas pilsehta. Schee wiffi fanemmahs ar semmes strahdashanu, zits wairahl zits masahl. Irr arri fainneeki no Latweefchem kas pa fintu deffelines apstrahda.

Semme irr tàpat rentejama kà Baltiskas gubernàs, bet newis us ilgu laiku. Eihdi schim irr wifsilgakee kontrakti fleghti us feschì gaddi, zaur kam semmes strahdneefem leels gruhtums irr Jaredi. Irr jastaiga no weeneem eelsh ohtreem steppem un jameelle fewim dshwes weeta. Zaur tahdu nepastahwibu arri dshwojamas mahjas nekahdas neeteel taifitas, bet dshwo israktàs bedrès. Irr gan, teem bagataleem fainneefem tee obrbegi wirs semmes, no nededsinateem keegeleem muhreti, kurri no ahrpuffes deewsgan nejauti irr usluhkoht, bet eelshpuffe labbi istaifta un smukli warr pahrtift. Tahda dshwojama mahja, lai gan no nededsinateem keegeleem, malka wiemasahl 300 rubl. fudr., nu kur tad wehl zittas ehkas!

Semme lai gan agrahl bij dabujama deffetine par 30 kap. fudr., bet taggad teel malkahs 5, 6 libdi 7 rubl. f. un paleel arweenu dahigata. Semme sche isklattahs kà plaska jubra.

Ar tahdeem arkleem kà Widsemme schai semmè neweenu paschu waggi lahga newarr nodstht, bet irr wajadsihgs leela arkla ar diwi rittenischem, jeb kà te mehds fahkt, plugga. Tahdam pluggam, ja irr weeglà semmè arschana, jajuhdi wiemasahl tschetri labbi sirgi preefschà; ja fwaggà tad feschì waj astoni. Ja ar sirgeem lahga neeet, tad spranich wehischus preefschà, daschreis pa peezi pahri, jo teiz kà weherschì labbahi, weenadahi welfoht. Pee tohdas arschanas wajag wiemasahl diwi zilweku, weenu pee sirgu jeb weherschù dshschanas un ohtru pee plugga turrefchanas. Ja ar diweem nepeeteel, tad pee-

nemm wehl kahdu. Pee labbas weilschanahs warr ar tahdu arschanu 1 libdi 1¹/₂ deffelines par deenu usart.

Schschanas laiks te fahlahs daschreis jau Februara mehnescha beigàs. Wiffa fehshana tohp libdi leeldeenahm pabeigta. Pehz leeldeenahm libdi waffarasfwehtkeem teel seens taifhts. Pehz waffarasfwehtkeem libdi Zahna deenai nau nekahda kreetna darba. Tihrumi neeteel kà Widsemme un Kursemme fuhdoti, bet fuhdi flunstigi, keegeleem libdsigi kohpà fahppinati, faulè labbi isfalteti, labbas malkas weetà isleetati. Kas schahdu malku nou eegahdajees, tam irr deewegan fiikti un japeteel til ar falmu malku jeb falmem.

Pehz Zahna deenas tuhda labbibas plaujams laiks irr klakt. Labbiba wiffa reisè tohp gattawa. Us scho laiku peenahl tuhstoschem strahdneeki no zittahm puffehm us peluu.

Labbam strahdneefam schai laika malka 1 rubl. 50 kap. fudr. par deenu un wehl wairahl. Ja deffetinehm isdohd, tad jamalka 10 rubl. fudr. par deffetinu. Wiffàs steppès, kur til labbiba irr sehta, strahdneeki mudscheht mudsch; jo wiffai labbibai wajag wifsilgaki triju nedetu laika nopkautai buht, ja negribb lai graudi no wahrpahm isbiust.

Labbibas fahschana teel isdarrita us lauka steppès, newis flohndas. Labbibas kalteschana rijàs scheit arr irr swescha leeta, jo ta jau no karstas faules deewsgan irr fakaltuse. Graudu tihrischannu no pellawahm isdara wairahl ar maschinahm. Ipsi fahkoht, wifs semmes darbs te tohp isdarrihts us lauka, appatsch pliffas debbes.

Ja nu irr labs mitris pawaffaris, kà labbiba labbi warr eeselt un waffara pehz leetus ne-usnahk karsta faule, jeb fiffeni un ruddens irr fauls, kà auglus labbi warr fawahkt, tad semmes kohpeja fweetri bagatigi tohp atlihdshnati; bet buhs fahè laiki kaut kurfch ne-isdewigi, kà schai pagahjufchà gadda, jeb usnahks fiffenu bars, kurri arweenu irr mannami, tad wiffa Deewa fwehtiba paleel us tihruma un azzihm redsoht bohjà aiseet, un us reisi tas bagatalais fainneefs paleel par tufschineeku, — kà tas schai pagahjufchà gadda tikka peedshwehts.

Scheit nau nekahdas magafines kà Baltiskàs gubernàs, kur warrètu nohtes birhdi palihdsibu atrast; bet ja kahds graffis kabbatà wehl, tad baddu nau jamirft, ja nau tad ja-eet spehzigam zilwekam deedeht. No aifnemfchanas arr mas warr dohmaht, jo ja kas gribb aisdohht, tad tam puffe augu tepat irr ja-apsohla.

Semmes kohpejs ar mas mantibas scheit neko nespehji isdarriht. Tam wiffumafakajam fainneefam, kas til kahdas 10 deffelines ween gribb apstrahdaht irr jamanto: tschetri labbi sirgi, kurri gabbals 60 rubl. fudr. malkahs, weens labs plugs, kurfch 70 rubl. fudr. malka; pahri wahgu, jeb kà te fauz: draggu, kurri gabbals wiemasaki 100 rubl. f. malka un daudsi zittu fainneezibas leetu, ko laipnigais lassitajè bes peeminneschanas fapratihgs, kurras wiffas til par lohti dahrgu naudu irr mantojamas. Wes tam wehl skaidrà naudà labbu teefu, ar ko plaujama laika plahwejeem atlihdshnajt u. t. t.

Bet, mihtais lassitajis! Waj sinni kapeh; tewim wißu scho esmu teizis? — tik jau tapeh; ween, lai tu warretu wispirms ar scha widdus dšiwoschannu eepaschtees, un ja gribbetu schurpu nahkt un palikt par freetnu semmes strahdneeku, lai warretu daudi mas aprehkinoht zif mantibas lihdsi janemm, lai tapat nepeewiltohs, ka jau daudsi irr peemibluschees. Irr schurpu nahkuschi labbaku dšiwimekht un drihsaki bagati tapf, bet irr krahpuschees, — wezzu krahjumu irr istehrej'schi un pehdigi bes pajumta un maises palikkuschi. To warri drohschi zerrecht, ka scheid wehl nau wis ta weeta, kur peena un meddus uppes teff, bet maise grubti ar sweedreem waigös peh; Deewa liffuma japelna. Wiswairahf, kas tu jauns zilwels effi, falku: ka tewim schejenes dšiwme, ja schurpu atnahkfi, ruhka buhs. Kas tu sawa dšimtenē effi usandfis, ar fowejeem saderrigi, ka krittigam jauneklum peenahkhs, preekus ka behdas panessis; warri jaukäs beedribäs, kas tohp arweenu wairahf gruutetas dallibu nemt atgahdinu: ka bes behdahm, firdesahpehm wifs zits twim scheid trubks. Zimellejeetes paschi, mihti lassitaji to labbaku preekfch sewim. No esmu wis neweenam ar scheem istekkeem wahrdeem leedfis schurpu nahkt. Misseegt jeb pawehleht neweenam nesvehju. Bet ja kas irr atkal nodohmajis nahkt: kas lai steidsaks bes lahds kaweschanas, jo sehjams laiks pilneem sohkeem tuwojaks; bet lai papreekfchu arri apdohma to falkamu wahrdu, kas skann: No wilka behg, us lahzi kricht!

Pehdigi wehl lassitajus lubdiu, wiswairahf Zeiffeneeschus paschus, ja weenam un ohtram schis rakks ne irr ihsti pa prahtam, nekannotees, ja man warbuht lahda weetinä ka jaunam eefahzejam wihlees, bet to waru fazzigt, ka peh; pateestbas esmu rakstijis.

A. U—i—t.

Jautaschanas un atbildas.

(Si Mihgas Latweeschu beedribas jautaschanas lahdes.) Salassitas no G. S. Bertram.

Preekfch ni-ilga laika Mihgas Latweeschu beedribä cetajija jautaschanas lahdi, kur daschadas dšiwē faleekamas jautaschanas teef eemestas, un if peekdeenas isnemtos un isflaidrotas. Zittäs Mihgas beedribäs tahdas lahdes un winnas labbumi jau sen bij pasihstami, bet Latweeschu beedriba par to tikkai wehl beidsamä laika fahkufe siipraki gahdaht. Sahdi labbi augli zaur tahdahm isflaidroschanahm warr zeltes, to gan atsihim, kad tabs ar labriku prahtu noklausimees. — Lihdsi schim irr isflaidrotas schahdas jautaschanas:

I.

Sahdi naudas-papibri nefs wisleelafus auglus un ka winni wisdrohschaki glabbajami?

Scho jautaschanu B. Dibrik lungs isflaidroja, winsch teiza, ka tas grubti nahktohs, us lahdu ihpaschu naudas-papibri aistradidht, kas schai jautaschanai par pilnigu atbildi warretu derrecht, jo ja lahds papibrs peh; peknas un peh; drohschibas buhs teefscham labbahks, ne ka tee zitti, tad winsch arri tuhliht kurfē zeltees, kamehr tabs no winna peh; nofazzitas zennas jeb wehrtibas aprehkinojamas rozentes nebuhs islihdšinajuschahs ar tahdu pat peknu,

lahdu zitti naudas-papibri nefs. Tapat lahdi papibri, kas masahf peknas jeb labbuma apsohla, Fricht tik tahf kurfē, kamehr winnu prozentes no nofazzitas zennas jeb wehrtibas nau ar to peknu no zitteem papibreem islihdšinajuschahs.

Peo naudas-papibru pirkfchanas ikreis jaleef wehra, kadohf tee teef pirkfi. Ja lahds tohs pirk tikkai us ihfu laifu, negribbedams sawu nauhu mahjäs bes augleem turrecht, tad tam japirk tahdi papibri, kas kurfē neschaubahs, lai pee pahrdohfchanas nenahktu paspehle — un lai arr tahdi papibri masahf prozentes nefs, kas neka nekait. Tahdi papibri irr: Walfsrentejas biffetes jeb tresorfcheines (4 rubl. 32 kap. proz.), Mihgas bankas A-biffetes (3 rubl. 65 kap. proz.) u. z. Tad wehl 5% bankbiffetes un Widsemmes sandbrihses gluschi mas kurfē schaubahs.

Preekfch glabbafchanas us ilgu laifu japirk wislabbaki tahdi papibri, kas appalksch nofazzitas zennas stahw, ka par prohw 5% bankbiffetes, hipoteka boedribas obligazias u. z. Schee papibri nefs tabs leelakas prozentes un neware neweenu pirzeju zaur sawu kurfē skahde west. Tahdi papibri peh; nofazzitas zennas maksä 100 rubl., bet peh; kurfes tee zaur zaurim par 90 rubl. dabujami, kadohf winnu prozentes (5 rubl.), peh; schihs eepirkfchanas maksas rehkinajoht, 5 1/2 rubl. istaisa.

Bet kas naudas-papibrus tad gribb pirkf, kad tee kurfē semmu stahw un pahrdohf, kad tee atkal zellaks, tad tam wajjadsehs tahdus papibrus lubkoht, kas kurfē beesi grohjahs, ka: premijas-bankbiffetas, dielszokku alkijas u. z.

Par naudas-papibru drohschu glabbafschannu runnadams, Dibrik lungs peeminneja, ka tahda drohschiba effoht diwejadi panahkama: virmkahrt zaur to, ka naudas-papibru leef norakstihf us sawu wahrdu, ta ka ne weens zits to newarr bruhkeht ohtrfahrt kad to nodohd lahda bankä paglabbaht, kas par to semmu maksu nemm.

Burtu mihtia.

Kas falkt warr tohs dimi burtus gan
No alfabetes lauka man?
Kurri, kad tohpä tee stahditi irr,
Ja dahrgala monta, fo Deews tew peeschkurr.
Kam dahwana schi no Deewa nau dohta,
Tas ubags pateest gan sawjams tad irr;
Jo smuktums un gresnums un pasaules rohka
Tam durwis us muhschibu slehguschi irr.

J. Kruhm.

Bateiziba un sinna Ohfshkeram.

Paldeews, mihtais Ohfshkeriht, ka sawu smalku deggonu 51. nā. v. g. man palibga fuktiji, muhsu pasuduschahs konferenzes mekht. Rtti kad tik laimigi cet, ka mums schoreis irr gahjis: muhsu pasudusches konferenze jau irr rohka! Sinnams, drusku nowabrgufe gan irr, ka jau tahda pallidusches meitina, ta ka ihsti newar sinnaht, wajta patte, kas pasudda, jeb zitta, — bet zeiru, ka pee labbas lohyschanas driht atspirgs ii ihwaschi, kad Deews nahkofchu waffaru dohs sagahdihf. Birms Tamu padehmu dabuju, jau biju fahjis pa riktigo zellu mekht: biju

muhfu mihsu mahzitaju palihgá luhdsis, bet arri wiakam — muhsu middú wehl tiiko atnahkufcham — negribbeja tik drihs laimeetes, tadeht Tewi luhdsu. Nu buhsim us zekka. Valdeens!

Bet gribbeju Tew wehl zittu ko pastahstih, ko kouse- renze buhdams redseju. Medseju staltu floblas mahju, kas stahw arri staltá weeta, tik augstá kalná, ka ir pirmo reis turp braukdams nemaldisees, jo pahw wisseem mescheem ta kahdas pahri juhdses tahlu redsama. Jau no ahrenes irr ebla deewsgan stalta, ar schindeta jumtu, diweem fkursteneem, augstahm trappehm un peebuhwetu flihgei, bet eefschpuffes eerikte jo staltata. Pagrahs sem floblas mahjas tá bihs eerikthehts, ka floblas behrneem us affu nebihs ja-er; taggad effohf uhdens-ahdere aiskrittuse. Aukstá laita no krahsnes jufaklas remdens uhdens tezzejis; bet ir schi eerikte nu jau samaitajufehs. Tomehr labnumu wehl deewsgan peeteef. Floblas istaba irr gaischa ar kahdeem 5 jeb 6 lohgeem. Gandrihs katram lohgam pa ruhtei truhst, lai duhmi, kas no fkurstena nomaldiju- schees, drihsahf lauká teef un lai floblas behrneem ne- buhtu ilgaki fá libds vulkst. 10. azjis jakwehpina. Lai behrni jau no pai jaunahm denahm mahzitohs ar apdoh- mibu staugahf, tad floblas istabas plahns irr tik libdsens fá usartas zillas. Grihdas floblas istaba nelikufchi, lai ta iknedetas nebuhfu jamafga un zaur to behrneem dreghns gaisf jazeesch. Pascha floblotaja dshwofli alkál zitií jau- kumi. Fohlmeisters tahds ehmmugailis nebihs draugs no neglahsetahm lohgu ruhthem un patš tahs eeglabsejis. Irr nu ko skattitees fá duhmi staipahs un lohjahs, ka- mehr pa schirbahm idallahs; kas paleef, tee eet rindá pa durwihm lauká. Vihds ar duhmeem gan iset arri fil- tumš, ko 3 jeb 4 reises par deenu krahsni kurrinajoht fa- krahj, bet kas par to?! Krahsne patte deewsgan karsta; warr pee tahs sehdeht, jeb pa istabu tik ilgi staugahf ka- mehr fahilft. Un us patihkamu staugaschanu té par brih- numu labba eerikte: grihda wiszaur us fedderehm, tá ka staugajoht galdi un krehst libdsi danzo, un ja us galdi uhdens puddele ar glahsi blakkam gaddahs, tad ir muska netruhst. Kad staugadams gribbeft nosplantees jeb deg- gonu noschnaukt, tad splaudektu trauks nau jamelle: us tam irr weef weetahm grihdá zaurumi un semmes mahte to par launu nenemm, ka wiakau apspkauj.

Nu, ko dohma, mihtais Ohfschkeriht! waj sinni kur floblas mahju ar tik labbahm eerikthem? Dohmaju, war- resti gan paschds Malleneeschds ohfschkeriht, ir tad labba- kas par mahfu augschemmes floblas mahju ne-atraddisi. Tadeht fuhri drohschi, kam preefschhmes wajaga, schurp apskattitees. Bet lai flubbinajahs drihs, jo aisphehn

dsirdeju, ka pagahs taifotees keegelus west un floblas mahju pahitahst. Gaddu desmit wehlahf jau buhs par wehlu.

Lai Deews arri schogadd Lawu fmalku deggoninu us- turr! To no firds wehle Lawš pasibstams

augschemmes floblotajs

— — g —

Atbildas.

M. R. — W. Labprahf uskentam Zubu johzigu stahitu, bet tur irr daschas netiggamas leelas celscha. Kad arri ta fainneeta pefkka pa- teefigi habiita, tur tad paleef pilsebia amatu takfes? Subteet zittus rak- tus, Jums jau it labbi weddabs.

S. E. — W. Zubu beidsamajam rakstam gan buhs jayateef, jo dascham kas ehmmigi nabstohs, kad Latw. aw. paschas par fewim tobs wahrdus nefe. Nu emseet to par launu.

N. U. — S. . . f. . . a. Daudf daudf valdeews par tahm gai- schahm stinabm, ko no fawas dshwes tur tahlumá man atskubtijahf. Lab- prahf to isleestahfu. Latw. aw. apgabdatajs.

Kaudas turgus,

Rihgá 12. Februar 1872. ulpraff. fohl.

5%	wahs-atfleeneschanas bilettes ar winneft. 1 aifteen.	154	152 1/4
5%	wahs-bantass-bilettes " " " 11. aifteen.	154 1/2	153
5%	Wids. sandbrithes. usfakkamas	92 3/4	—
5%	" " " ne-usfakk.	94 1/2	93 3/4
4 1/2%	Kurs. sandbrith. usfakkamas	99 1/2	99
5%	" " " ne-usfakk.	95	94 1/2
Rihgas-Dinab.	dshelketa ahzijas us 125 rub.	156 3/4	156
5%	Rihg-Dinab. " obitgastijas us 125 rub.	—	—
5%	Rihg-Zelgaw. " " " 100	117	116

Kabbibas un pretschu turgus Zelgawá, 14. Februar, Rihgá, 12. Februar un Uepaja, 29. Janw. 1872. gaddá.

Kalfaja par:	Zelgawá.	Rihgá.	Uepaja.
1/3 Efchetu. (1 pudru) rubsu	2 r. 40 f.	2 r. 35 f.	2 r. 30 f.
1/3 " (1 ") fweeschu	4 " 75 "	4 " 50 "	5 " — "
1/3 " (1 ") meeschu	2 " 30 "	2 " 25 "	2 " — "
1/3 " (1 ") auju	1 " 30 "	1 " 60 "	1 " 15 "
1/3 " (1 ") sraju	2 " 50 "	3 " 50 "	3 " — "
1/3 " (1 ") rupju rubsu miltu	2 " 40 "	2 " 35 "	2 " 25 "
1/3 " (1 ") bshdeleta	3 " — "	4 " — "	3 " 25 "
1/3 " (1 ") " fweeschu miltu	5 " 25 "	5 " — "	5 " — "
1/3 " (1 ") meeschu putralau	3 " — "	3 " 75 "	3 " 50 "
1/3 " (1 ") kartoffeli	1 " — "	1 " 25 "	1 " — "
10 pudu (1 bircawu) feena	5 r. — f.	5 r. — f.	3 r. 50 f.
1/2 " (20 mahrz.) fweesta	5 " 50 "	5 " 60 "	5 " 30 "
1/2 " (20 ") dshelketa	1 " — "	1 " 25 "	— " 90 "
1/2 " (20 ") tabala	1 " 40 "	1 " 35 "	1 " 80 "
1/2 " (20 ") schlihtu apprau	6 " — "	— " — "	— " — "
1/2 " (20 ") kroska linau	2 " 75 "	2 " 55 "	2 " — "
1/2 " (20 ") brakta "	1 " 50 "	1 " 20 "	1 " 20 "
1 muzzu linu feshlu	9 " — "	10 " 50 "	8 " — "
1 " fiku	17 " 50 "	17 " — "	15 " — "
10 pudu kartanas fahls	7 " — "	6 " 25 "	— " — "
10 " ballas rupjas fahls	6 " 60 "	6 " — "	6 " — "
10 " " smalkas fahls	6 " 50 "	6 " — "	6 " — "

Latw Amischi apgabdatajs: J. R. Safranowicz.

Sluddinaschana.

No Barberes latw. draudses preefsch pagonu missiones tappa eemakfati . . . . . 24 rubt. f. G. Teesemann, Zelgawas mahju mahzitaja.

Sluddinaschana.

Kabs akkurazzeju meisteris tohp mellehts 2 Jaunmuischa pee Saldus.

10. Februar 1872 taps pee Lesenes pa- gasta waldischanaš 1000 mehri rubsu, eefsch ma- jahm dokkahm no 10 un 20 mehreem, wairahf- foblitshanaš pahrdobti. Klabatfahs fannas var scho leetu warr katra mescheenaš un fejtdeenaš pee Les- nes pagasta waldischanaš dabuht sinnaht. 1 Lesenes pagasta waldischanaš, 19. Janwar 1872. (Nr. 23.) (S. W.)

Deputata kalsi un arri puifchi, meitas un kalsi kas us semmi deenesht grihb weert, lai peetschahs Jaunwarrmu- schá pee Bauktas, kur kontrastes warr no- taihst. Inestlahf tohp peeminehts par labbu aplohnefchana. 1

No Wezz-Platonēs pagasta teefas wiſſi, kurreem labbas praſſiſchanaſ un maſſaſchanaſ wee tabſ mantibaſ tabſ 1871. g. Jelgawā nomirruſchāſ, wee Wezz-Platonēs veederigāſ meitaſ **Greete Freiberg** dubtu, teel uſaiſinati, ſewi par weenigo uſ **D. Merz ſch. g.** nolitu iſſelēgſchanaſ terminu meldeetē, jo wehlabt neweēnſ waitabl netapē klaufibit. 2

Wezz-Platonē, 27. Janwar 1872.
(Nr. 8.) Preeſſſchēhd.: A. Weiland.
Teef. ſkrihw.: Allen.

31. Janwar ſch. g. wakkarā ir tam Pohyēſ Seeling meſchſargam **diwi ſirgi**, weēnſ dumſch ar baſtumu uſ labbaſaſ nabſeſ un abbahm baſtiahm waſſalaſ un weēnaſ preeſſſchāſ labjaſ naggrem, ar ſuplahm uſ labbaſu puſſi kribtamahm krebhehm, 14 gaddu wezſ, un weēnſ dumſch, 5 gaddu wezſ puſchreſel, ar ſuplahm uſ freiſaju puſſi kribtamahm krebhehm, ar wiſſu aiſubju un diwiſubju ratteem, ſamehr patſ frohgā cegabjē, no diwēem ſpreeſcheem zilwekeem tikluſchi noſagti. Kurſch par teem ſiegeem un ratteem ſkaidru ſinaw warr doht un weē walbbi tohſ atdabuh, tam teel labba patezibaſ maſſa weefohſita.

Pohyē, 5. Februar 1872.

Kurſemmes biſchu kohpſchanaſ beedribāſ lohjeſki weh beedribāſ liſſumu § 7, jaar ſcho tohp uſaiſinati, ſawu gadda maſſu par 1872. gaddu, ſā arri tee, ſaſ par 1871 weh nebahm maſſajuſchi, libdi **ſchi Februar mehneſcha beigahm eemalſchit** wee beedribāſ ſaſſeera Lubimow Kuoffe k., leelaja celā Nr. 65. Ar wſinaw warr dabuh runnab: weh puſdeēnaſ no wulſten 2 libdi 4.

Jelgawā, 7. Februar 1872.

Direkzija.

Kurſemmes

Dihbeles beedribāſ komiteja

dohd jaar ſcho ſinnab, ſa neziſ neddu laika wee winnaſ atal warreſ dabuh **larw. leelohſ druffaſ dihbēleſ**, det ne maſſa par webrnaju lehu maſſu, ſur komiteja patte tahdaſ dihbēleſ par 2 rubl. 50 kap. wika un ſawohm walibga beedribahm tad par 1 rubl. 80 kap. pahidewa — tā uſ ſawu libbeli 70 kap. waſſeſchama. Iſ lehti pahidēht nebahm maſſa winnaſ ſpreekā, tandeht ſa maſſa tikpat preeſſch walibga beedribahm, ſā arri preeſſch jiteem piſgeem atal jawa-angſina uſ to wezju zennu, wrohti uſ **2 rubl. 50 kap.**

Jelgawā, 28. Janwar 1872. 2

Kurſemmes dihbēleſ beedribāſ komiteja.

Senmes pahrdohſchana.

Weēnſ frohgāſ ar wiſſahm ehlahm, ſchoſfejaſ maſſā, ſaſ no Witebſkaſ uſ Schmolentka cet, ar 300 puhraweelahm teel pahrdohit par diſmita ar to brilwahu ſehenſent, par 2000 rubl., ſa ſemme weēcet wee dihbēleſ ſtanziſeſ.

Wehł ohra ſemme ſai blaſkuſ ar 235 puhraweelahm, par 1500 rubl. Uſ to ſemmi ir 2 itaſkaſ un 2 ſchlahni, abbaſ ſemmeſ nau artaſ, bet labbi iſjiritſ un iſbedſinabte meſch.

Warr meldeetēſ wee ſemmeſ pahrdeweja adreſſe ir tabda: Ha ſtanziu Шеденей no Виробско Орловско Железная дорога, Его Высочайшею Теодору Ивановичу Т. Шиндалу въ имѣніи Уна.

Weēnſ frohgāſ ir no Jurgeem ſch. g. uſ arrenti iſdohdamaſ. Klabiakāſ ſinaw dabu **Welſdohneſ muſſchā.** 1

No zenſureſ atwehſehtſ, Rihgā, 14. Februar 1872.

Semfohpeem

ſinnamu daru, ſa eſ Rihgā pahrdohdu weenu birkawu ſawu miltuſ par 9 r. — f. weenu maſſu ſuwerſoffatu Nr. 1. iſ ſawu milteem 5 wuddi ar wiſſu maſſu par 5 „ 10 „ weenu maſſu ſuwerſoffatu Nr. 2. iſ froſofrita miſt. 6 wuddi ar wiſſu maſſu par 4 „ 20 „ weenu maſſu froſofritu miltuſ par 3 „ — f.

Par ſawu prezi eſ galwoju un ihpaſchi, ſa ſuwerſoffatſ awpat manā fabriki teel taiſchit, ſa tadeht par uſteſamū prezi waru weedahwabt. — Teem, ſaſ jau taggad preeſſch waſſaraſ waſſelētu, eſ awrenmohſ ihpaſchi wehł pelkaſ wraſentēſ atmaſſchit. — Pret ſawleem eſ labpraht augſchā mimetruſ ſkuntiguſ druwu mehſlaſ iſinaw, par ſkaidru naudu eſ maſſaju 4 libdi 5 rubl. par ſikawu. 1

Preeſſch **Kurſemmes** waſſelēſchanaſ weēnem un arri pahrdohd **J. Waldemar** lungſ Jelgawā, netahl no laidweſchu baſniſaſ (wee breſcha).

H. Thomsſohn,

Rihgā ſawu maſinaw un ſuwerſoffatu ihpaſchneekſ.

Es daru ſinnamu, ſa beſ ſawuſ iſdiſſchinnigaſ ſebrneſchanaſ-bohdēſ, ſaſ Jelgawā kattoku celā Nr. 12, wehł weenu ohra bohdi Jelgawā leelā celā Nr. 57, ſchlebrſam pretti Labweſſchu baſniſai, ſawā waſſaſ namnā eſmu ataiſiſiſ un tur wiſſadaſ drahnāſ preeſſch ſebrneſchanaſ, preeſſſchanaſ, weſſchanaſ, druſſſchanaſ un ſpreeſchanaſ (3 kap. f. par obſelētu) par lehtalo maſſu pretti ſemmu. Wſſelēht arri warr: Kulbigā wee kurweefameiſtera Drexler; Saldē (Frauenburg) wee beſſera meiſtera Duineaur; Laſōſ wee Peterſohna, prettin waſta ſantorin; Luſſumā wee grahmawu ſehjejo Pinkowſky un wee Schmieſtinga. 1

A. Dumppf.

Waggare,

ar labbahm leezibahm, dabu weetu **Saſſaſpiſ muſſchā**, wabziſſi: **Kirſholm.** Adreſſe: pr. Kurtenhof Eijenbahn-Station. 1

Iſchernigowaſ gubernā **muſſchele pahrdohdama** no 40 deſſelnebuſ arramaſ ſemmeſ un pawiſſam 101 deſſelini leela. ſaſ ar to pahrdeweju grihb ſaraſineeſ, loi Weſthorn lungſa grahmawu bohdi to adreſſi iſſubdſchāſ. 2

Uſ diſmita teel pahrdohda **labba ſawu ſemme** libdi ar meſchu par 2 rubl. puhraweeta. Klabiakāſ ſinaw wee **J. Schablowska** k. winna grahmawu bohdi kattoku celā Nr. 9, Jelgawā.

Wee numſ ir wiſſadaſ

ſchuwamaſ maſchineſ

preeſſch ſaimneeſehm, ſtrohdereem un kurweefeeem pirſamaſ, par kurrahm mehſ pilnigi galwojam. Zenna-rahditajaſ ar maſchinu-bildehm teel teem ſaſ grihb, beſ maſſaſ weefuhtitſ.

Pühr un Jimmertahl,

Rihgā, leelā **Smilſchweelā** Nr. 7. 1

Swehtdeem, 27. Februar 1872,

ſiſſe

Dſeeſmu Konzerte

Saſſaſ muſſchāſ ſchoklaſ namnā noturreta. Sabtſeeſ wulſten 5 wakkarā.

Diſmita **Wiſſaſmuſſchā** wee Gezawaſ tapſ no Jurgeem 1872

mohdereſchana uſ pakti

iſdohda. Klabiakāſ ſinaw warr dabuh Jelgawā, ſkrihwere celā Nr. 4, jeb Wiſſaſmuſſchā. 1

Pahrdohſchana.

Mohilewaſ gubernā, wee waſſchaſ ſchoſſejaſ un deſſelēta, teel lehti pahrdohit:

weēnſ frohgāſ ar 300 puhraweetahm ſemmeſ un weēnſ ſemmeſ gabbalaſ no 225 puhraweetahm.

Pirjeji, ſaſ ſkaidrakāſ ſinaw par ſcho ſemmi, ſā arri par wriſſchanaſ maſſu grihb dabuh, lai rakta par ſchadu adreſi: Ha ſtanziu Шеденей, no Виробско-Орловской железной дороги Теодору Ивановичу, въ имѣніи Уна. Adreſſe raktaſaſa par krewiſſi, bet grahmata warr rakſitit ſahda wallođā grihb. 1

Sluddinaſchana.

No Palangaſ muſſchāſ waldſchanaſ toby ſinaw naſ darribit, ſa eelſch Palangaſ diſmitmuſſchāſ, wrohti eelſch teem zeemēem wezſ Palanga un Wiedſſineekōſ **25 mahjaſ no Jurgeem 1872** uſ renti ir dabujamaſ. 1

Palangā, 17. Janwar 1872.

Baron v. Schlippenbach,

muſſchāſ waldineekſ.

Lu Pahzenēſ **Pahze-ſkriſch** mahja toby awpoffch labbahm nolihſſchanaſ uſ arrenti jeb arri wulſchanaſ nodohda. Klabiaku ſinaw par to waſchu waſr no 29. Janwar ſch. g. dabuh wee Pahzenēſ teefāſ ſkrihwera **Ludwig Brandenburg** lungſa, Waſſſā. 1

Deenawaſ alluſbruhiſiſ

ir no Jurgeem 1872 uſ renti dabujamaſ.

Wee **J. W. Steffenhagen** un dehla Jelgawā ir dabujama ſchi grahmata:

No Kanaānaſ jeb Jahdu-Semmes. Latweeſcheem rakſititſ no **H. F. Conradi,** Weſchobhtneſ mahzitaja. Waſſa 15 kap.

Druktahtſ wee **J. W. Steffenhagen** un dehla.

(Ee klahi weefiſſumō: **Waſniſaſ un ſchoklaſ ſinaw.**)

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Nahditajs: Sinas. Ka warretu draudschu dseedaschenu basnizas pah-labbot. Par bartisteen. Balkara dseefma. Gawenu spregells. Preefsch lato. mehnturku skohlu zc.

Sinas.

No Kurfscheem. Dee preezas fwehtki, kurreen leeli un masi ar gawilefchenu prettichm skattijahs, irr jau aistezzejuschi, bet minnu peemanna Kurfschneeleem til drihi no atminnas nesuddihs. Par to irr draudses skohlmeisters gahdajis, scho draudsi pirmä seemas fwehtku deenä ar jaukahn dseefmahm eepreezinadams, kartas us 4 balsim no feeweescheem un wihreescheem tappa dseedatas. — Nau wis ilgi, kamehr scheit dseedaschana tohp kohpta, kadeht arri Kurfschneeli wehl nekur pee leelakahn dseedaschanas fapulzehm nau dallibu nehmuschi, jo wifs eefahkums irr grubts. — Bet kur muhsu dseedataji iaggad par aifgahjuscheem seemas fwehtkeem mums sawus darbus preefschä zehla, warram gan zerrecht, ka turpmahl arri winni warrehs, ne ween sawus draudses brahkus, bet arri fwefchus ar kohfcheem meldineem eepreezinah. — Ka dseedaschana arri pee mums eeweeschahs, par to pateiziba nahkabs wiffupirms muhsu zeen. mahzitajam Grafs kungam, kas dseefmu mihotais buhdams, ne-apnizzis draudsi uimuddinaja dseedaschenu kohpt, — tad muhsu skohlmeisteram Sichmann k. kas zihitigi darbojahs dseefmas eemahzih — un pehdigi arri draudses lohzeekem, kurri pee dseedaschanas dallibu nemm, nebehdadami, ka daschu reis bij labs zekka gabbals janostaiga lihds skohlas nammam. Kad weenahm kahrtahm par teem uszihitigeem dseedatajeem warram preezates, tad arri ohteahm kahrtahm irr jashchlojahs par teem, kas par naudu un zekku nebehdadami labbahl melle tahdas weetas, kur pee leekeem dshreeneem, tehrfchm jeb kahrfchu spehles sawu laiku pawadda, ne ka dseedatajeem peedallitees un ta fewi un tuwakus ar jaukahn dseefmahm eepreezinah.

Wehl beidsiht irr arri japeeminn, ka par bibloteki pee mums irr gahdahts, par to atkal zeen. mahzitajam pateiziba nahkabs. Grammatas zaur schahdu kohfchu eerikti irr weegli peefneedsamas, jo katrie lassitajs makfa par gaddu til 15 kap. par weenu grammatu, ko il nedelas warr pahremiht, un kaut arri lassitaju skaitz nau wehl wiffai leels, tad tomehr eepreezinasimees ar to: wifs eefahkums irr grubts un ka ar laiku gan arri lassitaju pulks wairosees, ta ka arri schi darba fwehtiba buhs jo mannama.

Fr. D....

Krohn Behrses muishas skohlas nammä bij 27.
 Dezemberi 15 skohlmeisteri un zeen. Dohbeles Latw. mahz. fapulzejuschees sawu konferenzi noturieht. Semmites skohlm. litka preefschä lihds 30 dseefminu us 3 balsiem rakstitas, kas buhtu weegli dseedamas tahdas skohläs, kur wairahl behrnu un kur dseedaschana jau dauds mas us preefschu gahjusi. Luhdja, lai pee tam zitti skohlmeisteri ar sawu padohnu un darbu nahkoht palihgä. Irlawas muiska skohlmeisters Behtig k. isfkaidroja, ka muhsu ehrgelneeki us semmehm labbaki darra, kad tee kurrabs zeeti pee nohtehm, ne ka kad tee pehz sawu firds atbalsa spehle. Tad wehl Behting k. jo gaischi un patihkami isschastija par tohni un tohna karakteri. Bij gan ko klausitees un arri ko brihnetees, zil tablu zilweku sinaschana arri tohnu ismekleschana us preefschu gahjusi. Dr. König Parisé isgudrojis tahdu instrumenti (Resonator), ar ko katur tohni warr skaidri ismekleht, zil dauds un daschadi blakku tohni (Beitöne) tam wehl lihds skann. Jo masahl blakku tohnu klah, jo plahnahks balfs. Kad riktihgs mehns lihds skann, tad balfs pilnihgs un patihkams. Kad atkal pa dauds to blakku tohnu, tad balfs nejauks un nepatihkams. Bahrrunnaja par bohksteereschenu, ka ta skohlä il seemas wiffieem behrneem — arri tahdeem, kas labbi grammatu proht — mahzama, tadehl ka mahjäs aplam skiti wehl mahza. Dee dauds bohkstabus nepareisi issauz h par a jeb k, o par u, atkal zittus, ka sch, sch, tich, dj, dsch un wehl daschus nepareisi mahza; jummi teem arri nau pasihkami. Zaur riktigu bohksteereschenu eemanto riktigu lassichenu un riktigu rakstichenu. Bahrspreeda arri tahs grammatas no kurrahm behrni Wahzu wallodu mahzabs (Deutsche Sprachlehre). Lai gan Wahzu wallodu dauds simteem masas un leelas grammatas par Wahzu wallodas mahzibu farakstitas, tad tomehr tahdu wehl nepasihkami, kas muhsu behrneem derriga buhtu. Par derrigahm ussteiza „Westberg Grundzüge der deutschen Schulgrammatik zum G. brauche in Elementarschulen und h. im häuslichen Unterrichte. Mitau Behrs Verlag.“ un „Westberg kurzer Leitfaden in der deutschen Sprache. Mitau Steffenhagen und Sohn.“

Wallas laikä lassija no „Gartenlaube“ par kahdu panihkuschu skohlu Wahzsemmä, par weenu gudru no austruma semmes un dseedaja daschas dseefmas us 4 wihru balsim. Tä tad garrä pamuddinati un stiprinati schlihramees ohtä deenä preezigi. Nahkofcha konferenze buhs Uppeemuischä 26. Mai.

Kä warretu draudschu dseedaschanu basnizäs pahrlabboht?*)

Behrnaja gadda Baußas aprinka fshlotaju konferenzē tappa stary dauds zittahm farunnahm un pahrspreedumeem arri lahdi wahredi peeminneti, ihpafchi no fshlotaju konferenzes preekschfehdetaja Baußas zeen. mahzitaja Seiler k. par draudschu dseedaschanu basnizäs, un par derrigu atrasts, us nahkoschu konferenzi, las schodeen teel notur-reta, lahdu plaschaku atbildi doht us to augschä minnetu jautaschanu. Kad nu es lä konferenzes lohzeßis apneh-mohs par fcho leetu, t. i. par draudschu dseedaschanas pahrlabbofchanu, fawas dohmas isteift, tad tahs fcheitan pehz fahrtas faliftas, gribbu zeenijameem kungeem un draugeem preekschä zelt un luhdsu man par faunu nenemt, ja kahos teikums ar wiinu dohmahm nefakriht, esmu rakstijis ko par labbu atraddis.

Mubfu tizzibas tehws Luthers teiza pee fawas fsholu pahrluhfoschanas: „Veelaka fshahde kristigai draudsei newarr buht, la behrnus no mahzibas nokaweht un ja gribb kristigu draudsi pahrlabboht, tad to waijaga pee behrneem eefahft.“ — Tad nu pee behrneem wispirms pahrlabbofchana arri pee dseedaschanas ja-eefahft, jo dseedaschana israhda zilwela prakta apgaismoschanu. — Buhtu lohti derrihgs pee fchi jauka noluhka atfneegfchanas, kad zeen. mahzitaji us tam zeeti luhlotu, la eefwehtijamee behrni netif ween fw. mahzibas gabbalus no katkimes un bibbles stahsus no galwas mahzetu un pareißigas atbildes dohtu, bet la tee arri noliktu fskaitli garrigu meldinu, pehz tahs muhsu laika labbakahs meldinu gramatas, t. i. pehz Punscheta mahzetu riktigi dseedahft. — Ta buhtu newiffai gruhtha leeta, ja fshlotaji pee tam jo wairahf palihdsetu. Es pasihstu fsholas, kur trihs ja dauds peezus meldinus par wiffu seemu behrneem pehz Punscheta eemahza dseedahft. Waj nau lohti mas fskaitlä? spreesheet paschi mihli fshlotaji, bet taifniba. Kä tas gon nahft? Waj tad fshlotaji fawas fshohläs til mas dseed? Al ne, wiinu dseed dauds un lohti publejahs, bet fchi dseedaschana mas palihds draudschu dseedaschanu basnizäs pahrlabboht, lai gan ihsteni arri schinni leetä fsholai ar basnizu zeeti kohpä jaturrabä. — Dauds draudses wehl kursemme atrohdaßs, kur jau preeksch 10—12 gaddeem fsholas zeltas un dseedaschana basnizäs eet wehl täpat „lä tehnu-tehwi dseedajufchi“ un zour ko tas nahft, to nupat teikschu. — Fshohläs wiswairahf irr eweetufees wairahfbalfiga dseedaschana un to neweens nelegß la wairahfbalfiga dseedaschana dubulti un trihsfahrtrigi til dauds laika ainnemm, lä weenbalfiga garrigu meldinu dseedaschana. — Ja nu wairahfbalfigu dseedaschanu arri zil nezil labbä fa-

flannä gribb behrneem galwä eekalt, tad jau prohtams garrigeem weenbalfigeem meldineem gandriß pawiffam laika ne-atleek. — Waj tad no wairahfbalfigas dseedaschanas, ko behrni lohti gruhthi eegaumē, wiinneem dshwofchanä pateesi til leels labbums nahft? Waj buhs prahtigi kad behrnam liß Göttes un Schillera dseijas no galwas mahzitees, kad tas wehl pirmo kausli nemahft? Waj buhs pareiß Mozarta un Bethowena fshunstigus meldinus us wairahf balfigim behrneem galwä eekalt, kad tee wehl nemahft dseedahft „Gohds Deewam ween ar pateißfchan.“ — Man pawiffam neleefahs rikthgs noluhks buht, dauds wairahfbalfigas dseefmas, waj tahs nu buhtu garrigas jeb pasauligas, behrneem galwä eekalt, lai til us pahrbaudifchanas deenu warretu klahthuhdameem ko jaunu un lustigu preekschä dseedahft. — Jo lä gan lai behrni fawu wairahfbalfigu, fsholas laika mahzitu dseefmu, iswehrte? Tee no fsholas isgahjußchi isfshift pa wiffieem 64 wehjeem un kad tee arri warretu kohpä fanahft un dseedahft, tad tomehr wiinu dseefminu faskanna, fsholas laika preeksch behrnu balfigim eerikteta, taggad preeksch pahrmijufchahs wihra balßs wairß negeld. — Negribbu teift, la nemas nedrihft ar behrneem us wairahf balfigim dseedahft. — Weenu treschdaku no wiffabm dseedaschanas stundahm nedetä warr arri atwehleht wairahfbalfigahm pasauligahm dseefmahm, jo schihs derr behrneem par pamuddinaschanu us dseedaschanu, bet diwi treschdakkas peederr garrigeem weenbalfigeem meldineem. — Tahdä wihß, kad katrä nedetä til weens meldinß buhtu eefpehjams eemahziht, warretu wifßihfakajä seemä 15—20 meldinus eemahziht. Tad wehl peenahft tee meldini, ko behrneem eefwehtifchanas mahzibas nedeläs eemahza, lä tad zaur zaurim rehkinohft gan katram behrnam, lam til dseedaschanas gars dohts, waijadsetu mahzeht lihds 30 meldinu. — Bet kad daschi behrni diwi, ja wehl zitti trihs seemas fsholu apmetle, tad sinnams arri meldinu fskaitlim waijadsetu augt un pehz 5—6 gaddeem jau buhtu labß pulzinß draudses lohzeßtu las mahzetu riktigi un jauki pee Deewa kalposchanas dseedahft. — Buhtu arri jo derrihgs behrneem nohtes fshohlä eerahdiht un kad katrs few weenu masu meldinu gramatinu, no Ullanna isdohtu, nopirktu par 10 fap. fudr., tad tas nohschu jeb zipvaru trahpifchannu fshohlä eemahzijeß, daschus meldinus pats no fewis eedseedahs.

Zoprohjam irr pee draudschu dseedaschanas pahrlabbofchanas leels schlehrßis, la wiffi ehrgelneeki nespehle pehz weenas un tahs paschas Punscheta meldinu gramatas, pehz kurras, zil man pasihstams, fshohlä tohp meldini mahziti. — Kad wiffus kursemmes wezzus ehrgelneekus pahrluhlotu, tad atrastu lä gandriß katram irr fawada meldinu gramata, ne retti zittam no zitta norakstita, bet ar tuhßroschahm wainahm. — Dascham arri atgaddahs paschtoifiti meldini, ko tee preeksch dascheem gaddeem amatä eestahdamees no kohdas wezzas seewinas muttes, las lä prohtams, tai draudse par leelu dseedataju isflaweta,

*) No zeen. Walles mahzitaja Neander k. usflubbinahs, eedrohschnajohs fcho fawu rakstin, ko isg. gadda Baußas aprinka fshlotaju konferenzē, tai 27. September preekschä laßßu. Latw. aw. zeen. ihdewejam peefubthi, ar to luhgschannu, lai tam ruhmi atwehlehtu lautas lappinä.

irr farakstijis. — Waj tad nebuhtu laifs fchohs neriktigüs grabbaschus pee mallas list, fur daudstreis nejaukas kwin-tes un sekundes ka putra ar lahposteem jauzahs. Man flaidri brihnumä kapehz wezzi ehrgelneeki til dauds laif-straumei pretti turrahs. — Es kahdu reis redseju ka ehrgel-neekeam bij jafpehle tas meldinisch „Jerusalem augsta pil-fehtha.“ — Sawäs netibräs nobfchu lappinäs to meldinu ne-atrasdamä wünsch grahba pehz Schärtliha meldinu grah-matas, lai gan arri pehz Bunscheta, kas turpat blokkam gulleja, tas patä meldinisch farakstibts jo labbä faskannä. Kapehz muhsu wezzaki amata beedri, kam wajjadseja mums jaunakeem ar labbu preekschihmi leeti derreht, gan til dauds sawadibas melle un weenu dseefmu pehz sawahm-lappinahm, weenu pehz Myliha, atkal kahdu pehz Schärt-lichä, ja pehz masa dseefmu wainaka un rettam arri kah-du pehz Bunscheta spehle? Waj nebuhtu jaukaki kad wiffi pehz weenas meldinu grahmatas spehletu? Kam nu draudse lai peeerrahs? fshlotajam, kas pehz Bunscheta fshohlä dseed, jeb ehrgelneekeam kas weenä paschä fwehtdeenä pehz 5—6 meldinu grahmatahm spehle? Kä tur warr dseedaschana felt, fur til dauds sawadibas atrohdahs? Kä warr diwi sitgi wesmu us kalna uswilt kad weenas well un ohtris gruhisch atpakkat? Kä warr dseedaschana pahrlabboht, fur ehrgelneekä ar fshlotaju newell pee weenas strenges? Man rahdahs derriga leeta buht, kad zeen, mahzitaji sawä fa-pulzä (Synode) to leetu pahrrunnatu un ne-atwehletu ehr-gelneekeem pehz daschlahdam meldinu grahmatahm bas-nizäs pee Deewa kalposchanas draudsei preekschä spehleht un dseedabt. Kad ehrgelneeki tä spehlehs kä behrni fshohlä dseedabt mahzijuhschäs, tad teem meldini no galwas ne-isees, bet jo wairahf eesaknoees un basnizäs tahda breef-miga laulschana nebuhs dsirdama. — Draudschu dseedaschana warretu arri pa dalkai pahrlabboht zaur tahnu tag-gadejahm dseedaschanas beedribahm, kas jau gandrihs katrä draudse atrohdahs. — Katrä fanahlschana, ja dsee-datajeem nau kahda nohtiga dseefma preeksch kahdeem ihpa-scheem fwehtkeem, jeb preeksch kahdas ihpaschas gohda deenas jamahzahs, warretu pa weenam meldinam eedsee-daht, kas weenam dseedaschana sawrasdamam dauds leh-taki nahktohs, ne kä tahdam kas til dseedaschana no dab-bas pasihst. Dseedataji us kobra buhdami warretu ar sti-praku balfi ehrgelneekeam palihdseht dseedabt, tä ka drau-dse pamajam fahktu sawus, tehnu-tehnu meldinüs ar jauneem riktigeem pahrmahniht. Dseedaschanas beedribas waddona usdemums buhtu luhloht, ka katris dseedatajs, ja newairahf, tad tohs wairahf bruhfejamohs meldinüs mahzetu riktigi dseedabt. — Wehl atrohdahs daschas bee-dribas fur $\frac{3}{4}$ no wiffieem dseedatajeem pehz Bunscheta meldinu grahmatas pawiffam nemahl dseedabt. — Tadeht wehl usfauzu beedribu wadditajeem: „Raugeet beedribas lohzeklus usmannigüs darriht, ka winneem wehl pee mel-dinu dseedaschanas dauds truhst un palihdseet scho truh-kumu ispildiht! Kohpeet netil ween wairahfbalfigu dseedas-

schann, bet palihdseet arri zil spehdami wiffas draudses dseedaschana us preekschu west!

Zerru, ka buhtu dauds mas sawu peenahkumu zaur scho rakstu ispildijis un wehletohs kad schis mans padohms netaptu par dauds nepilnihgs atrasts; bet ja tanni kas labs un derrihggs buhtu, ka kas taptu paturehts un dsih-woschana ispildiht.
M. K.

Bar baptisteem.

Arri pee mums tee baptisti radduschees. Kas tee tahdi irr, tee baptisti? fur tee zehluschees? Lo tee darra? Tä dasch labs warbuht praaffih, kas jau peemirfis, ka preeksch kahdeem 4 gaddeem atpakkat no Bauflas draudses sinnamä bij darrihts, ka kahds amatneekä no Leepajas, kahds mahzeets, sche strahdadams zilwekeem galwu grih-beja pahrgrohshht ar sawu jaunu mahzibu: ka behrnus ne-buhs kristiht, jo behrnu kristiba effoht pret Deewa wahr-deem, bet ka tam ar launu bij ja-aiseet. Waj tad wünsch scho mahzibu bij isdohmajis? Ne, to wünsch ne-eespehja, bet klaufait, kä schi mahziba zehluschees: Luttera laiföä, preeksch kahdeem 350 gaddeem, kad tee laudis kattoli buhdami, leelä tumfibä staigaja, Wahzsemme kahdi wi-hri zehlahs: Minzers, Storch, Stottmann, Knipperdolling, u. t. j. pr. kas teem nabaga tumfibas laudihm galwu pahrgrohshja, mahzidami: ka ihpaschi kahdam ar Deewa gar-ru apgoismotam pulzinam jazekahs, kam pehz Jesus pa-wehleschanas par wiffu pasauli jawalda un par sihmi tee eezehla to fwehtu kristibv; leeli zilweki ween effoht jakristi, jo kas leels buhdams effoht kristibts, tas effoht fwehts un newarroht wairs grehloht. Dauds nemahziti laudis teem peekritta. Weidsiht nu tee tohs laudis til peewihla, ka tee wiffu no Deewa eezeltu waldischana atmetta, un fewi paschus par kehniineem un leekungeem eezehla, dauds feewas turreja un til beskaunigi dsihwoja, ka wiffi pret teem zehlahs un Minstera pilsehthu, fur tee bij apmettu-schees breefmigi isphostija. Paschi tee wiltneeki: Jahnis no Laidenes, kahds fshohderis, kas par kehniu sau-zahs un Knipperdolinsch un zitti breefmigi tikka nokauti un winnu lihki ais trellineem pee kahdas basnizäs tohrna tikka pokahrti. Täpat ar Minzeru un Feiseru heidsahs, kam galwas tikka nozirkas. — Pehz schee baptisti gan rahmaki palikka un meerigaki dsihwoja, tomehr dauds beskaunigas mahzibas no teem zehluschahs. No Wahzsemmes isgahju-schi tee Ollantes un Englantes semme wairojahs, bet wiffur no-eredseti tee us Amerikas semmi aigahja un no hurenes atkal kahdus mahzitajus us Wahzsemmi fah-tija, fur tee no jauna zehluschees un lihds muhsu rohbescheem tikluschi. Stary winnu pirmeem jeb patä winnu pirmais mahzitajä, kas Kursemmä eenahja, laulibas pahrlahp-schanas un zittu rupju grehku deht tikka aisdihst.

Ko tad nu ſchee baptiſti mahza? Tee mahza: ka zilweks beſ eedſimiteem grehkeem paſaulē atrohdokees, it kà tas Kungs fakloht: „teem behrneem ta Deewa walſtiba peeder“ un talab teem behrneem kriſtibas newaijagoht, bet pehz Jeſus wahrdeem: „eita zaur wiſſu paſauli un darrait“ u. t. j. pr. Matt. 28, 19. un: kaſ tizz un tohp kriſtihts, taſ tohp ſwehts, Mark. 16, 16. Tee leeli zilweki ween effoht jakriſti. Tapehz ſchee baptiſti ne ween behrnu kriſtibu atmett, bet turklaht wiſſus, kaſ behrnu lahrtà kriſtiti, teem paganeem lihdiſigus turr.

2) Tee mahza: kriſtigai baſnizai waijagoht ſklaidrai buht, beſ grehziſneekem, un tahdi ſwehti tiklai tee, kaſ leeli buhdami teeſoht kriſtiti. Tapehz tee arri wiſſus zit-tus kriſtigus zilwekus par paſudduſcheem turr.

3) Tee mahza no ſwehta walfarina it kà tee Kalwini: ka lihdi ar to maiſi un wihnu zilweks nedabuhoht paſcha Jeſus apſklaidrotu meefu un affini, bet tiklai kahdu ſpehku.

4) Tee ihpaſchi uſ zittu ahrigu buhſchanu ſkattahs: brandwihns ja-atmett, piſpe tàpat ja-atmett, tapehz ka Kriſtus effoht teizis: kaſ no muttes iſeet u. t. j. pr. Matt. 15, 18. un zittas ahrigas leetas wehl tee peepraſſa. Tàpat tee wiſſu zittu mahzibu par waijadſigu neturr, bet arri tahdi par mahzitajeem warr tikt, kaſ tik Deewa wahrdos mahſ laſſiht.

Ar kahdu mahzibu nu taſ augſcham minnehts amatneeks, maſchinu taiſitais, no Leepajas atnahza un pehz wehl 2 no baptiſtu wezbrahkeem, no Gſeres, pirmais mahzija, ohts tohs mahzitus kriſtija. Mahziba gan knappa deewagan warreja buht un tà rahdahs, ka tee kahdu no zitta kohpta lauku ſehja, jo pirmais weenâ ſwehtdeenâ ween ſche bij biſis, ohts tàpat 1 ſwehtdeenu. Ar to weenu wezbrahli, kaſ bij Latweetis un Latweeſchu wallodâ ween runnaja, pilnigi eſmu iſrunnajees un eſmu atraddis, ka taſ pawiffam nemahzihts zilweks, kaſ gan ſchurp un turp kahdu weetinu no ſwehtas bihbeles irr iſmahzijees, ihpaſchi tahs weetinas no kriſtibas, bet bihbeles diſſumâ taſ nau kahpiſ. Gan, tà rahdahs, ka taſ nau wiſtneeks, bet patſ peewilts, taſ kriſtigu tizzibu dandſ wairahl par ahrigu buhſchanu turr un ſawâ prahtâ dohma, ka zilwekam zaur paſcha ſpehku ja-atgreeshahs un jatizz, tad taſ tà fakloht, par lohni to ſwehtu kriſtibu dabujoht. Tapehz taſ arri tohs nemahzitus zilwekus driht ſawaldſinaja un bihbeles wahrdinus iſkaiſidams teem to prahtu pahrgrohſija. Raſtihts ſahw! to wahrdu taſ muttē turreja un kahdu wahrdinu no bihbeles iſnehma, bet to paſchu ar zitteem nelikka kohpâ un nedarrija it kà Jeſus, kaſ to Deewa wahrdu ar Deewa wahrdu iſſahſtija. Matt. 4.

(Uſ preeſchu beigums.)

Walfara dſeeſma.

Tew Deewâ es taggad pateizu,
Ka ſcho deen ſchehlihgâ biſi,
Par man tik mihi gahdaji,
Pehz behdahm preekus miſi.

Beedoht, af Tehwâ! fur noſeedſees
Un kaſ tew nau pa prahtam,
Tel mahzi tamu padohmu,
Dohd behrnam buht man rahtnam.

Lai tawa azz' wehl luhkojahs
Uſ man ſchi tumſchâ nakti,
Suht tawus ſwehtus engekus,
Ka tu ap man' tur wakti.

Tad drohſch beſ kahdas bailibas
Es ſcho nakt gulleht warru,
Kad tu pee mannim ſahwi klaht,
Kaſ muhſcham labbu darri.

Uſ tew es gribbu zerrecht ween,
Pat ſawas azzis ſlehgdams
Un rihtâ tamu wahrdu teikt,
No gultaſ preezihgâ lehkdams.

P. Ollmann.

Gawenu ſpeegelis. 6 gawenu ſpreddiki no J. Sakranowicz. Dabujams Jelgawâ pee Steffenhagen k. un Rihgâ Buſch k. grahamatu bohde. Matſa 20 kap.

Preeſch latw. mehnturku ſkohlū Sallaspiļļē
tappa eemakſahs:

no Sezzes dr. (3. dahwana)	. . .	2 rubl. *)	— kap.
„ Rihzburgas dr. (3. dahw.)	. . .	7 „	40 „
pawiffam	. . .	9 rubl.	40 kap.

Jelgawâ, 8. Februar 1872.

Mahzitajs R. Schulz,
mehnturku ſkohl. direktors no Kurſemmes puffes.

*) ſchi dahwana jau Dezembert 1871 tappa eemakſata.